

Láthatóbbá tenni a könyvtárak társadalmi szerepét

Idén az MKE és az IKSZ által felkért kuratórium döntése alapján a Kovács Máté Alapítvány által felajánlott Az év fiatal könyvtárosa különdíjat Szönyegi Zsanett, az OSZK Könyvtári Intézetének munkatársa nyerte el. A díj átadására az MKE 57. Vándorgyűlésén került sor Kecskeméten. A díjazottal a beadott pályamunkájáról és a könyvtáros szakma jelenéről is beszélgettünk.

Beszéljessünk picit az indulásról. Milyen indíttatás vezette a könyvtári szakma közelébe?

A könyvtári pályára nem egyenes út vezetett. Alapszakon andragógiát, mesterszakon pedig összehasonlító irodalom- és művelődéstudományt tanultam, így a tanulás, a kultúra és az emberekkel való foglalkozás már korán meghatározó volt számomra. A diploma megszerzése után négy éven át egy nyelviskolában dolgoztam, ahol szintén sokat foglalkoztam emberekkel, tanfolyamszervezéssel és a tudás átadásával. 2020-ban azonban egy változás következett be az életemben, amire visszatekintve már pozitívként élek meg, mert arra ösztönzött, hogy új szakmai irányt és kihívást keressek. Tudtam, hogy továbbra is olyan területen szeretnék dolgozni, ahol az embe-

rek támogatása, a tanulás és a tudáshoz való hozzáférés fontos szerepet kap. Ekkor találkoztam a Könyvtári Intézet állásajánlatával, amely azonnal felkeltette az érdeklődésemet.

Úgy érzem, hogy a könyvtári szakterület természetes módon kapcsolódott a korábbi tanulmányaimhoz és tapasztalataimhoz. A könyvtár számomra nem csupán dokumentumok gyűjteménye, hanem olyan közösségi tér és tudásközpont, amely segíti az embereket a tájékozódásban, a tanulásban és a fejlődésben. A 2020-ban kezdődött szakmai út mára hivatássá vált, és örülök, hogy ezen a területen dolgozhatok.

Hogyan tud napjainkban egy szakmai közösség online és offline is hatékony lenni?

Egy szakmai közösség akkor tud hatékonyan működni, ha az online és offline jelenlétet tudatosan és egymást kiegészítve alkalmazzák a szakmai kapcsolatépítésre és a tudásmegosztásra. Az online kommunikáció növeli az interaktivitást, az események széleskörű láthatóságát, egyszerűbben hozzáférhetővé teszi a szakmai tartalmakat. Míg a személyes találkozások (konferencia, workshop) erősítik a szakmai kapcsolatokat kialakítását és lehetőséget teremtenek a tapasztalatcserére.

A beadott pályamunka a Könyvtárosok dolgozószobája projektet mutatja be. Kapcsolódva az előző kérdésünkhöz: miként működik ez a kezdeményezés a könyvtárosok közösségében?

A Könyvtárosok Dolgozószobája egyrészt szakmai platformként működik, de egy olyan kapcsolódási pontként is, amely a könyvtáros közösség különböző szereplőit – gyakorló szakembereket, nyugdíjas kollégákat, hallgatókat és intézményeket – egy közös szakmai térben kapcsolja össze.

Fotó: OSZK

”

A Könyvtárosok Dolgozószobája számomra azt bizonyítja, hogy a szakmai fejlődés nemcsak képzéseken és konferenciákon történik, hanem sokat tanulhatunk egymástól a mindennapi tapasztalatok megosztásán keresztül is

A kezdeményezés különböző kommunikációs csatornáin (a Facebook-csoport, a hírlevél, a kerekasztal-beszélgetések és a kiadványok) eltérő módon, de egymást kiegészítve szolgálják a közösség működését. A Dolgozószoba ereje abban is rejlik, hogy a résztvevők új ismeretekkel való találkozása mellett a saját tapasztalataikkal és kérdéseikkel maguk is alakítják a beszélgetéseket.

Mennyiben tud túlmutatni a Könyvtárosok Dolgozószobája a szakmai közösgén? Milyen továbblépései lehetnek még a kezdeményezésnek?

A Könyvtárosok Dolgozószobája éppen attól meghatározó, hogy nem pusztán szakmai információs felület, hanem sokkal inkább olyan közösségi tér, tudás- és kapcsolati hálóként funkcionál, amelynek középpontjában a közös gondolkodás, a tapasztalatcsere és a fejlődés áll. A könyvtárosok nagyszerűsége abban rejlik, hogy számos területen képesek helytállni, ami túlmutat a könyvtár fizikai terein, hiszen sokféle szerepben kell otthonosan mozogni. A Dolgozószoba is jól tükrözi ezt a sokrétűséget, mert a szűken vett könyvtárszakmai területeken túl a tágabb párbeszédnek is teret ad. A jövőben lehetőséget látok abban, hogy tovább mélyítsük a szakmai kapcsolatokat, különösen a mentorálás esetében a pályakezdők és a tapasztaltabb kollégák között; hiszen ezek a tapasztalatok jelentősen hozzájárulnak a pályakezdő fiatalok beilleszkedéséhez és szakmai fejlődéséhez. Emellett fontos szerepe lehet a joggyakorlatok összegyűjtésének és a KSZK honlapján egy külön menüpontban minden érdeklődő számára elérhetővé tételének. A Könyvtárosok Dolgozószobája számomra azt bizonyítja, hogy a szakmai fejlődés nemcsak képzéseken és konferenciákon történik, hanem sokat tanulhatunk egymástól a mindennapi tapasztalatok megosztásán keresztül is.

Idén végzett az ELTE-n informatikus könyvtárosként, korábban segédkönyvtáros képzést is elvégzett. Dolgozatában ír a könyvtáros szakma átalakulásáról. Miként látja a szakmánk formálódását az elmúlt éveket tekintve?

Ha már az ELTE szóba került, akkor szeretnék egy egyetemi példával élni. 2023 szeptemberében prof. dr. Kiszl Péter az ELTE BTK Könyvtár- és Információtudományi Intézetének igazgatója tanította

nekünk a „multifunkciós könyvtár” kifejezést, ami jól kifejezi a könyvtárak jelenlegi szerepének és feladatainak összetettségét, hiszen a könyvtárak ma már jóval többek a dokumentumok megőrzésére szolgáló intézményeknél. A 21. századi könyvtárak információszolgáltatók, oktatási, kulturális és közösségi funkciókat látnak el, miközben prioritásként kezelik a digitális tartalomszolgáltatást és az élethosszig tartó tanulást.

Az elmúlt években a digitalizáció szerepe jelentősen felértékelődött, és átalakította a könyvtári munkafolyamatokat. Ezzel párhuzamosan a könyvtárak közösségi szerepe is erősödött: olyan nyitott terekké váltak, amelyek mindenki számára biztosítják a tudáshoz és a hiteles információkhoz való hozzáférést. Emellett jelentős szerepet töltenek be a közösségi kapcsolatok erősítésében, a hátrányos helyzetű csoportok támogatásában és az esélyegyenlőség előmozdításában. Véleményem szerint ezek is hozzájárulnak ahhoz, hogy a

könyvtárakat ma is nélkülözhetetlen intézményeknek tekintjük.

Saját szempontját tekintve milyen szakmai céljai vannak a következő évekre?

A következő években szeretném tovább fejleszteni a tudásomat, és aktívan részt venni azokban a kezdeményezésekben, amelyek erősítik a könyvtáros közösséget és a szakmai együttműködéseket. Fontos számomra a tudásmegosztás, az egymástól való tanulás és az, hogy a könyvtárosok minél több lehetőséget kapjanak a kapcsolódásra és az ismereteik bővítésére. Ugyanakkor úgy gondolom, hogy a szakmai fejlődés nem kizárólag egyéni teljesítmény. Nagyon sokat köszönhetek dr. Hanguddi Ágnesnek és dr. Szűts Etelének, illetve azoknak a kollégáknak és szakmai közösségeknek, akik a kezdetektől támogatnak, segítenek, és akiktől rengeteget tanulhattam. A könyvtáros szakma egyik legnagyobb értékének éppen ezt a nyitott és támogató közeget tartom.

Emellett szeretném, ha a könyvtárak társadalmi szerepe és értéke még láthatóbbá válna. Hiszek abban, hogy a könyvtáraknak a jövőben is fontos szerepük lesz a tudáshoz való hozzáférés, a közösségépítés és az esélyegyenlőség támogatásában, és örülnék, ha a munkámmal én is hozzájárulhatnék ehhez.

Fotó: OSZK